

К. ф-м. н. Іванов Р. В., Залата В. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА ЗАСАДАХ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ

Завданням системного підходу є оптимізація системи в цілому, а не порашання ефективності підсистем, що входять до неї. Удосконалюючи систему, шукають причини відхилень у межах цієї системи, не вважаючи за потрібне їх розширити. При системному підході як правило, на початку утворення системи розглядають можливість існування проекту та конфігурацію системи, намагаючись усунути законодавчі і територіальні бар'єри, щоб запобігти дії побічних ефектів.

Раціональна регуляторна політика є запорукою успішного реформування економічних процесів, направлених на забезпечення стабільного економічного розвитку економічних суб'єктів [1].

У свою чергу для підвищення ефективності та якості регуляторного впливу на всіх рівнях важливим є дотримання принципів системного підходу, серед яких в роботі [2] виділяють: цілісність (дозволяє розглядати систему одночасно і як єдине ціле, і як підсистему вищих рівнів), ієрархічність (наявність елементів, які знаходяться у підпорядкуванні елементів нижчого рівня елементам вищого рівня), структуризація (дозволяє аналізувати елементи системи і їх взаємозв'язки у межах конкретної організаційної структури), множинність (дозволяє використовувати розмаїття кібернетичних, економічних і математичних моделей для опису окремих елементів і системи в цілому) та системність (об'єкт володіє всіма ознаками системи). Так в роботі [3] наголошується, що звернення до системного підходу управління підприємством та персоналом підприємства зумовлено: ускладненням ендогенної структури об'єктів управління; розширенням і розгалуженням зв'язків; швидким і безперервним зростанням обсягів інформації; нестабільністю екзогенного середовища; посиленням конкурентної боротьби.

А у дослідженні [4], в якому вивчається системний підхід до управління безпекою підприємства, на думку авторів, яка охоплює аналіз потенційних економічних загроз; планування заходів протидії; контроль за виконанням вжитих заходів; аналіз ефективності системи економічної безпеки, безпосередньо прослідковується чотирифазна модель системного процесу управління безпекою: планування, реалізація, оцінка, корегування.

До того ж використання системного підходу дозволяє будувати моделі реальних систем й на їх основі оцінювати показники функціонування і тим самим знаходити найбільш ефективний та оптимальний варіант функціонування системи. Методика моделювання безпосередньо залежить від рівня моделювання. Так, залежно від ступеня деталізації опису складних економічних систем та їхніх елементів виділяють три основні рівні моделювання [5]: рівень структурного або імітаційного моделювання складних систем із використанням їхніх алгоритмічних моделей і застосування спеціалізованих мов моделювання,

теорій множин, алгоритмів, графів, масового обслуговування, статистичного моделювання; рівень логічного моделювання функціональних схем елементів складних систем, моделі яких подаються у вигляді логічних рівнянь; рівень кількісного моделювання принципів схем елементів складних систем, моделі яких становлять системи лінійних та нелінійних алгебраїчних, диференціальних або інтегро-диференціальних рівнянь.

Сукупність моделей економічної системи на структурному, логічному і кількісному рівнях моделювання являє собою ієрархічну систему, яка розкриває взаємозв'язок різних сторін опису економічної системи й забезпечує системний взаємозв'язок елементів і властивостей на всіх стадіях її створення або дослідження.

Таким чином, саме системний підхід до економічної діяльності та її вивчення надає можливість деталізації причинно-наслідкових зв'язків між окремими частинами об'єкта, дозволяє розробляти науково обґрунтовані варіанти розв'язання господарських задач, визначати ефективність цих варіантів, що, у своє чергу, стає підґрунтям вибору найбільш доцільних і ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Холод Б. І. Системний підхід – основа сучасного управління діяльністю промислових підприємств / Б. І. Холод, О. М. Зборовська // Академічний огляд. – 2010. – № 1(32). – С.48–54.
2. Фоміцька Н. В. Специфіка застосування системного підходу в державному управлінні / Н. В. Фоміцька // Державне будівництво. – 2014. – №2.
3. Дідур К. М. Системний підхід до управління підприємством та персоналом підприємства / К. М. Дідур // Ефективна економіка. – 2012. – №4.
4. Шимановська-Діанич Л. М. Системний підхід до управління безпекою підприємства / Л. М. Шимановська-Діанич, Д. В. Бульченко // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. – № 1 (40). – 2010. – С. 111–116.
5. Зелінська О. В. Системний підхід до підвищення ефективності економічних процесів / О. В. Зелінська // Збірник матеріалів доповідей VII Міжнародної науково-методичної конференції «Форум молодих економістів-кібернетиків — Моделювання економіки: проблеми, тенденції, досвід». – 2016. – С. 25–26.

К. ф.-м. н. Іванов Р. В., Луценко Д. Г.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МЕТОДИ ТА МОДЕЛІ ОПТИМІЗАЦІЇ УТИЛІЗАЦІЇ ВІДХОДІВ

Економічний розвиток впливає на життєдіяльність людини, виробництво і споживання, що спричиняє збільшення побутових та промислових відходів. Найбільше ця проблема постає перед країнами, що розвиваються, де ще не сформовано екологічне законодавство, тому прискорення економічного зростання вирішується за рахунок погіршення стану зовнішнього середовища [1].

За статистичними дослідженнями [2], на кожного українця припадає приблизно 300 кг відходів на рік. У масштабах України – це 10 тисяч га сміттєзвалищ. У цьому випадку постає, як задача оптимального руху відходів та розміщення полігонів, так і необхідність оцінки їх забруднюючих характеристик,